

Tiililä-seura 6.10.2020 Pekka Mäkipää

Mitä aika Kylväjässä minulle opetti?

"Hän antaa Hengen ilmetä itse kussakin, erityisellä tavalla, yhteiseksi hyödyksi" (Päivän tunnussana 6.10.)

Kiitos kutsusta. Yritin vähän vastustella, mutta en enempää kehdannut, kun eminenssi Timo Junkkaala laati ja lähetti alustukselleni valmiin sisältösuunnitelman. Siispä noudatan sitä:

- 1 Mitä opin Juhani Lindgreniltä, Olavi Peltolalta ja Per Wallendorffilta?
- 2 Onko suomalaisella lähetystyöllä tulevaisuutta?
- 3 Miltä maailmanlähetys näyttää nyt?
- 4 Eläkkeellä olevan verkkokalastajan neuvot ihmisten kalastamiseen
- 5 Mitä aika Kylväjässä minulle opetti?
6. Vähän tai ei lainkaan.

Aikani Kylväjässä tarkoittaa vuosia 1977 – 2019, joista olin palkallisena noin 37 vuotta. Lähettikirjeen postittaja (1977) – Lähetysrenkaan sihteeri (1978) – Lähetysinstituutin opiskelija (1979-81) – Lähetystyöntekijä (1982-93) – Aasian-työn lähetys sihteeri (1993- 2001 (Japani, Keski-Aasia, Bangladesh, Etu-Aasia) – Lähetysjohtaja (2003-2019).

1 Mitä opin Juhani Lindgreniltä, Olavi Peltolalta ja Per Wallendorffilta?

Kylväjän syntyessä 1.3.1974 olimme Paulan kanssa abiturientteja Parkanon yhteislukiossa. Uskoontulo/Jeesuksen henkilökohtainen kohtaaminen ajoittui armeija-aikaani ja ensimmäiseen opiskeluvuoteen Tampereen yliopistossa.

Kolme mieleen jäänyttä kohtaamista patriarkkojen kanssa.

Ensimmäisen kuulemani raamattutunnin piti vanha, kaljupäinen mies, syksyllä 1975 Tampereen ylioppilaslähetysten illassa. Muistan tunteen: "Tätä on kristinusko, tälle sanomalle haluan elää ja kuolla!". Teksti oli Room. 8 alusta: "Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat" - ja kaljupää oli Olavi P - vähän yli nelikymppinen tuolloin.

Pari kolme vuotta myöhemmin (1977) Juhani Lindgren kehotti lähetyskutsun kanssa kamppailevan nuorenparin Turun Ylioppilaslähetysten opiskelijajaillassa kirjoittamaan kirjeen lähetyskentälle Istanbuliin. Hän kutsui Savonlinnan Sääminkiin Raamattu- ja lähetyspäiville, jossa mystinen PW kehotti lukemaan yhteen ääneen Raamattua vakuuttaen, että "ei se hyvin mene". (oi aikoja, jolloin kaikki lukivat omasta Raamatustaan **ääneen samaa** käännöstä)

Kolme vuotta yhdistyksen perustamisen jälkeen sukelsimme Kylväjä-maailmaan. PW oli eläköidyttyään "toimiva hallituksen puheenjohtaja" (operatiivinen & hallituksen johto) Erikoinen järjestely, joka silloin tuntui luonnolliselta. Kun PW kuoli 1995, olimme jo paluumuuttaneet Etu-Aasiasta Suomeen. Kuuntelin ja katselin hämmentyneenä itseäni vanhempia työtovereita, miten syvästi he kokivat jonkinlaisen tyhjyydentilan aivan kuin 20-vuotias Kylväjä olisi mennyt hänen mukanaan hautaan, nukkunut nuorena pois.

Patriarkat olivat tärkeitä ja Yo-lähetys (OPKO) luonteva kanava Kylväjään, lähes ainoa alkuaikoina. Myöhemmin Navigaattorit-järjestön yhteyksistä (kirkollisempi siipi) alkoi tulla vastuunkantajia Kylväjään. Nykyisin työntekijät tulevat hyvin eri taustoista. Patriarkoilta opittu "tehtävämme on koota,

ei sitoa” on mielestäni hyvin omaksuttu. Areiopagi-tapahtumat verkossa ovat iskulauseen ilmentymä tänä päivänä.

Esittelen lähetyksurssilaisille Kylväjän abrahamin (PW), iisakin (JL) ja jaakobin (OP) heitä esittävien taulujen edessä. Voimme kuulla heidän elämänviisautensa:

”Tykkääkö Jeesus sinusta?” PW

”Jumala ilmoittaa itsensä lain ja evankeliumin kautta” JL

”Muista syvä syntiturmeluksesi ja luota Jumalan ylenpalttiseen armoon Jeesuksessa Kristuksessa” OP
Näitä totuuksia tradeeraamme uusille sukupolville.

JL oli esimieheni pitkään. Tutkijan mieli, itsekorostusta välttävä persoona. Syvälinen ja miellyttävä keskustelukumppani. Osasi kuunnella ja tehdä oikeita kysymyksiä, siksi odotettu vieras työalueilla. Hän korosti: tärkeintä lähetyksjärjestölle ei ole lähetystyö vaan evankeliumi. Siitä kaikki työ saa mielekkyytensä, työntekijänkin elettävä siitä. Kaikille patriarkoille järjestöt kuuluvat sarjaan yhdistykset ja ahdistukset.

Mieleen jäänyt keskustelu JL:n kanssa hänen elämänsä loppuvaiheessa: Kadun sitä, että emme lähettäneet tiettyjä ihmisiä, jotka pysyivät päästä Kylväjän kautta lähetystyöhön. Olisi pitänyt lähettää enemmän. Ajattelen, että hän pohti, mikä on järjestönä vastuumme Jumalan antaman lähetyksensä toteutumisessa ihmisten elämässä. Jäikö se meistä kiinni...

JL: Iloitsen siitä, että en työurallani muuttanut teologiaani enkä luopunut periaatteistani. JL ei kertonut tarkemmin mitä erityisesti ajatteli, mutta mahdollisuuksia ja houkutusia tietenkin oli.

Johdonmukaisuudella on siunauksensa, tämä perintö kantaa. Miten luotettava kumppani Kylväjä olisi seurakunnille ja yhteistyötahoille, jos esimerkiksi talousarviomäärärahojen saamiseksi muuttaisimme kantaamme pappeuteen tai avioliittoon.

JL ei teologiallaan kuitenkaan sitonut omiatuntoja. Teologisen erimielisyyden vuoksi hänen kanssaan ei helposti saanut riitaa aikaiseksi. JL ei pitänyt siitä, että käytimme turkinkielisessä katekismuksessa Allah -sanaa aitousurkilaisen Tanrı-sanasta. Hän sanoi ”pudonneensa lähetyksurttaiden kärryiltä” (= olette tehneet pahan virheen!) kun vierailulla Istanbulissa tämä selvisi hänelle. Patriarkkojen perintönä Kylväjässä on ollut tilaa ja teologista avaruutta.

Kylväjä ei ole ollut perinneliike, joka toistelee ja kerta patriarkoilta opittua. On kumminkin ollut etuoikeus rakentaa toisten luomalle perustalle. Pidän suurena etuoikeutena, että on saanut tehdä työtä viidennen herätysliikkeen yhden eturintaman kanssa, monet työtovereistani ovat olleet varsinaisia rokkia ja rahikaisia – nyt jo kirkkauteen ylennettyjä.

Kun Kylväjälle eläköityessäni valittiin uutta lähetyksjohtajaa, tehtiin työntekijöille kysely millaista johtajaa toivotaan. Tämä jäi mieleen: ”Lähetyksjohtajan pitäisi pystyä ohjaamaan korkean itsemotivaation omaavia työtovereita yhdistyksen tavoitteisiin lannistamatta heitä”.

Minua vaivasi vuosikausia, että Kylväjän oppiperustassa ei ole mainintaa lähetyksyöstä! Opas lähetykselämään -materiaali vuonna 2016 oli itselleni tärkeä projekti. Oli tarve paikantaa meidät ja sanoittaa järjestön kutsumus ja työn perusta niin selkeästi, että se auttaa seuraavia sukupolvia päättämään, voisiko Kylväjä olla heidän palvelupaikkansa. Kirkkomme teologinen sekavuus, uskontojen ja todellisuuskäsitysten kirjo edellyttävät identiteetin määrittelyä.

2 Onko suomalaisella lähetyksyöllä tulevaisuutta?

”Kirkko (lue lähetysjärjestö) on aina yhden sukupolven päässä sukupuuttoon kuolemista”.
(arkkipiispa George Carey)

Anglikaanikirkon vanhimman lähetysseuran the Church Missionary Society, (nykyisin the Church Mission Society, CMS). Lähi-idän ja Keski-Aasian työstä vastasi 1985-1998 Robert Wilkes, myöhemmin Birminghamin tuomiorovasti. Tapasin Bob Wilkesin usein Keski-Aasiassa, hän kävi meillä Suomessakin. Kysyin kerran, miten CMS (perustettu 1799) on pysynyt toimintakykyisenä yli 200 vuotta: **Kriisi, joka viides vuosi**, hän vastasi.

Onko tulevaisuutta? Tarvitsemme kriisejä. Kiinalainen kriisiä kuvaava merkki ”Weiji” koostuu kahdesta osasta, vaara & mahdollisuus. Kriisi -sana tulee kreikan ”krinein” (päättää)-sanasta. Kriisi on päätöksentekoa vaativa tilanne. Siirtymävaiheen haaste.

Pyrkimyksenämme on aiheuttaa nuorissa uskovissa kriisi, ”pätöksentekoa vaativa tilanne”. Mitä aika Kylväjässä tästä opetti? Kutsu hengelliseen työhön on annettava selkeästi ja suoraan: Lähtisittekö lähetystyöhön?

Kun 1970 -luvun puolivälissä siirryin hallintotieteen ja julkisoikeuden opiskelijasta peruskoulun luokanopettajakoulutukseen Turkuun, Kylväjän lähetys sihteeri JL kutsui opiskelijailtaan päätteeksi lähtemään Istanbuliin. Sen jälkeen työtehtäviä ja kutsuja on annettu: postittaja – renkaan sihteeri – lähetysinstituutin opiskelija – lähetystyöntekijä – lähetys sihteeri - lähetysjohtaja. Mihinkään näistä en itse hakenut, kutsuttiin. Neuvoni seuraavaa lähetysjohtajaa etsiville: Mieluummin sopivassa määrin vastaanhangoitteleva kuin tehtävään intoa piukassa hakeva. Parempi luottaa toisten - erityisesti tietenkin hallituksen - arvioon kuin omaansa. Kiitän Jumalaa, että oli kutsujia.

Ajattelen, että järjestöjen tulisi lähettää parhaat voimansa eturintamaan – kyllä näitä kotimaan hommia tekemään aina löytyy joku... Iloitsen siitä, että Kylväjän hallituksen puheenjohtaja, dekaani Magnus Riska on näinä päivinä lähdössä Gunillansa kanssa Etiopiaan opettamaan. Se on siunaus koko järjestölle ja kirkon lähetykselle! Onneksi kentälle joskus pääsee myös meikäläisen kaltaisia dropoutteja- emme koskaan saaneet lähetyskurssia valmiiksi...

Viidennen liikkeen lähetystyön tulevaisuus on kiinni lähtijöistä. Olisi osattava hyödyntää liikkeen nuoruus. Työn aloittanut ensimmäinen sukupolvi (kolmesta patriarkastakin yksi) on vielä keskuudessamme. Toinen sukupolvi lopettamassa aktiivipalvelusta, kolmas kantaa vastuuta ja neljäs astunut aktiivipalvelukseen. Mitään, mikä on tekemisen arvoista, ei tehdä yhdessä ihmiselämässä. Sukupolvien solidaarisuus. Oma arvioni: ensimmäinen sukupolvi teki (herätys), toinen puhui ja kirjoitti (laki & evankeliumi), kolmas oli (kokonaisvaltaisuus, strateginen oleminen Kristuksessa). Entä neljäs?(osallistava kumppanuus?)

Oheisen kyselyn (power point) olen tehnyt lähetyskurssin opiskelijoille vuosittain. Johtopäätös: Sissejä, jotka eivät kaipaa palkkaa. Olisi tarpeen tietää, mitä he ajattelevat vastauksistaan työn päätyttyä (tarvitsemme suomalaisen missionary attrition-tutkimuksen)

Suomalaisen lähetystyön tulevaisuus riippuu siitä, miten annamme tiedoksi sen, minkä itse olen saanut vastaanottaa. Kristuksen seurakunta on yksi, pyhä, yhteinen ja **apostolinen**.

Kahdenlaista apostolisuutta: Ihmisten ja kirjeiden lähettäminen – apostelloo & epistelloo - liittää meidät pitkään apostoliseen jatkumoon. Tätä on ollut lähettäminen kristinuskon alkua ajoilta lähtien.

Sitten on vielä katastelloo, jossa savo ja kreikan kieli yhdistyvät kauniisti. Efeson kaupungin sihteeri, joka sai mellakan tynnytettyä ”katastelemalla”.

ἀποστέλλω ”Minä lähetän teidät...” Matt.10:16

ἐπιστέλλω ”Meidän on kuitenkin lähetettävä heille kirje” Ap.t. 15:20

καταστέλλω ”Pysykää rauhallisina, älkää tehkö mitään harkitsematonta Ap.t. 19:36

Läheittää ihmisiä ja kirjeitä ja pysyä rauhallisena, Siinä kutsumuksemme!

Jotta suomalaisella lähetystyöllä on tulevaisuus, tarvitaan myös teologistoiminnallista tiekarttaa, auraskeppejä kun lumimyräkki välillä peittää tien. Kylväjälle sellainen on Opas lähetyselämään, joka alkaa paikantamalla Kylväjä. Millaiseen maailman- ja lähetystyöhistorian jatkumoon meidän palvelutyömme ja järjestömme sijoittuu? Mielestäni opin jäsentämään ja paikantamaan (mapping) missiota: Jumalan lähetys – kirkon lähetystehtävä – lähetysjärjestön valtuutus – lähetystyöntekijän apostolinen palveluvirka.

3 Miltä maailmanlähetys näyttää nyt?

Vuonna 1974 tapahtui muutakin merkittävää kuin Kylväjän toimiston perustaminen Terttu Rantavaaran yksiön keittokomeroon.

Lausannen maailmanevankelioimisen kongressi lopetti keskustelun moratoriosta. Termit tavoittamattomat kansanryhmät tuli tietoisuuteen. Muutos on ollut huima. Otan esiin vain yhden näkökulman muutoksesta.

Tietotekniikan kehitys

- 1970-luvulla Vahamonistuskone vaihtui valokopio koneeksi.
- 1980 -luvulla ostin ensimmäisen tietokoneeni engl. Apricot F1 Ut:n käännöstyön tiimiltä.
- 1990-luvulla olin siirtynyt vastaamaan Aasian työalueista. E-mail mullisti työskentelyn täysin, ei voinut odottaa kahta viikko postin kulkua.
- 2000- luvulla internetin hyödyntäminen, wikipedia, facebook you tube,
- 2010- luku tabletit, Instagram, twitter...
- 2020 -luku nettifoorumit, webinaarit: Lähettikokoukset useasti vuodessa. Tänä päivänä Kylväjän työntekijät kokoontuvat viikoittain yhteen raamatun ja rukouksen ääreen. Jakutia, Addis Abeba, Tottori, Tel Aviv, Baku, Dhaka jne eri puolilta maailmaa ollaan skypeä kautta yhteydessä, jaetaan tärkeimmät tapahtumat ja rukousaiheet.

Nopea kehitys mahdollistaa myös nopeat kriisit. Turvallisuus- tai mainekriisien hallintaan kuuluu asioiden sanoittaminen ennen kuin ne tapahtuvat.

Miten helppoa onkaan tiedon hankinta ja vertailu, googlettaminen, voi ostaa e-kirja, jota voi alkaa lukea välittömästi, aiheesta kuin aiheesta.

Miten moneen maaperään pieni Kylväjä on saanut 47 vuoden aikana kylvää siementä! (powerpoint)

Miltä maailmanlähetys näyttää nyt (powerpoint)

1. Epätasapaino: 3% - 29 %
2. Peitto laajenee - ja ohenee
3. Hybridit
4. Maahanmuuttajat
5. Vihamielisyydet & veren ekumenia

4 Eläkkeellä olevan verkkokalastajan neuvot ihmisten kalastamiseen

Vain yksi neuvo kalastajakoulutukseen. Pitää heittää verkot kotirantaa kauemmas. Kirkon virkoihin tulisi vaatia vähintään neljän vuoden harjoittelu toisen kulttuurin- ja kielen keskellä. Korjaa elämämme ja uskomme mittakaavavirheitä.

”Naurettavinta, mitä kristinuskolle voi koskaan tapahtua, on että siitä tulee jotain sellaista, mistä voidaan arkisessa mielessä puhua yleisesti hyväksyttävänä tapana” Kierkegaard, Päätävä epätieteellinen jälkikirjoitus, s.368.

Kristilliseen uskoon kuuluu missio ja passio ja toisen uskonnon, vieraan kulttuurin systeemiä ja ajattelua vasten hioutuu oma näkemys. Lähetys on teologian äiti. Teologia syntyi lähetyksestä, joka on pyrkimystä ja kamppailua keskustella ympäristön kanssa ymmärrettävällä kielellä. Teologia alkoi, kun jouduttiin kokonaisen mallin & ehjän maailmankatsomuksen kanssa tekemisiin.: Kristillisen kirkon alkuvuosisadat olivat pyrkimystä pitää yhdessä Jeesuksen ihmisyyden ja jumaluuden. Mielestäni ei ole väärin ajatella, että oppi Jeesuksesta luo pohjan kaikelle teologialle.

Olen kiitollinen kymmenestä vuodesta Aasian ja Euroopan kohtauspisteessä. Omaksuin neulansilmäajattelun. Jeesuksen persoonan ympärille on mahdollista, oikein ja kristillistä jäsentää koko teologia (=käsitys Jumalasta). Näinhän Uusi testamenttikin tekee. Ensimmäisten kristittyjen – juutalaisten sekä pakanoiden - ajattelu lähtee Kristuksesta, ei Jumalasta. Jumala on ”Jeesuksen Kristuksen Isä”. En usko, että asia olisi kiteytynyt tällä tavoin, ellen olisi päässyt käytännön harjoituksiin.

Esittelen elämäni kalvot. Siirtyminen yhdestä maailmankuvasta toiseen. (power point)

Bonus: Opin islamin ja muslimien kohtaamisen kautta teologiaa.

Esimerkki Ap.t.2:38. (powerpoint)

5-6 Mitä aika Kylväjässä minulle opetti?

Vastaus ei ole: vähän tai ei lainkaan. Pikemminkin: paljon tai lähes kaiken.

Kylväjän lähetyselämää olen hengittänyt yli 40 vuoden ajan. Kylväjän piirissä on paljon uskollisia rukousoijia. Lähetäjärenkaat ovat meille luovuttamaton siunauksen kanava. Koko perheeni on saanut osansa siitä siunauksesta. Esirukoukset kantavat lasten perheisiin saakka. Mitä meillä on, mitä emme ole lahjaksi saaneet! Sain huippujoukon lahjakkaita työtovereita, jotka osaavat kuljettaa, mutta myös syöttää. Joukkuepelistä on kyse.

Esittelin aiemmin elämäni kalvot, työaluekontekstiin rakentamani skeeman eli mielen mallin, joka auttoi jäsentämään uutta ja ripustamaan kohtaamisessa syntyneen uuden tiedon ja kokemuksen paikalleen. Tämän kautta olen mm. yli 20 lähetyskurssilla opettanut muslimin ja islamin kohtaamiseen liittyviä asioita.

Suomeen olen viime vuosina mielessäni rakentanut toista skeemaa tosimaailmasta ymmärtääkseni, järjestääkseni ja pelkistääkseni havaintoja meidän kontekstissämme. Mallin tosimaailmasta on tarkoitus kuvata kristityn ja yhteisön identiteettiä ja auttaa jäsentämään omaa paikkaa maailmassa, mutta ei maailman tavoin, vaan Jeesuksessa ja häntä kohti.

Taustaksi: Jeesuksessa, jumalihmisessä, voimme pitää yhdessä totuuden ja rakkauden ja erillisyyden ja yhteyden tasapainon. Yhteys ilman etäisyyttä (yksilöllisyyttä) tuhoaa - henki loppuu, ahdistaa. Erillisyyden (yksilöllisyys) ilman yhteyttä (yhteisöä) eristää ja kuihduttaa. Subjektivisen ja objektiivisen tasapaino

löytyy Kristuksessa, samoin kuin vertikaalisen ja horisontaalisen suhde, Jumalan ja maailman suhde.
Näin vältämme

- literalismin, joka vie järjen päätelmiin
- synkretismin, joka ohjaa ajattelemaan ja elämään maailman tavoin
- liberalismin, joka vakuuttaa, että jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi
- sektarianismin, joka väittää, että vain meidän yhteisössämme on tosi seurakunta ja Jumalan valtakunta

Esittelen mallin (powerpoint)

Lopuksi

Jeesus on uusi tuttavuus jokaiselle sukupolvelle. Syvin ja perustavin kysymyksemme on edelleen sama. Vuotemme todella ovat kuin tuulen henkäys. ”Savua te olette, joka hetken näkyy ja sitten haihtuu, kirjoittaa Jaakob 4:14.

Jos olemmekin savua, on eri asia olla nuotiosavu, kuin savu, joka nousee poltetusta rauniosta. Ihmistä tai ruokaa lämmittävät liekit ovat tarpeellisia ja tervetulleita, toisin kuin hävityksestä tai onnettomuudesta kertova kitkerä savu.

Savukin voi olla merkki Elämästä!